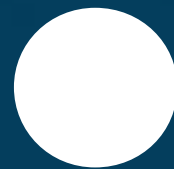

Erfgoed Brussel

37

Herfst 2024

U

Dossier

**OBJECTEN EN
COLLECTIES**

Het museum van Léopold Speekaert herontdekt

Een hoeksteen van de gemeentelijke collectie van Sint-Gillis

CONSTANTIN PION

KUNSTHISTORICUS, CEL KUNSTHISTORISCH ONDERZOEK EN INVENTARIS, KONINKLIJK INSTITUUT VOOR HET KUNSTPATRIMONIUM

NVDR

De collectie van de gemeente Sint-Gillis verdient een speciale plaats in dit nummer. Ze werd als eerste gemeentelijke collectie in de gewestelijke inventaris opgenomen en is het resultaat van een samenwerking met het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) en de Association du Patrimoine Artistique (APA).

Deze bijdrage wordt gevolgd door een getuigenis van Pierre Loze en Delphine Tonglet over het belang van deze samenwerking die tot meer dan één ontdekking heeft geleid.

Interieur van de voorkamer van het Speekaertmuseum, circa 1915, met kleurenprojectie van de schilderijen gefotografeerd in 2019 en 2020, fotomontage: Bernard Petit (© GASG/KIK-IRPA - urban.brussels.).

AFB. 1
 Léopold Speekaert (1834-1915),
 Zelfportret, 1884, olieverf op doek,
 50,5 x 40,5 cm., gemeentehuis
 van Sint-Gillis inv. 1195T (B.
 Felgenhauer © KIK-IRPA - urban.
 brussels, cliché X135652).

Op 3 december 1915 stierf de Brusselse schilder en kunstverzamelaar Léopold Speekaert (1834-1915) op 81-jarige leeftijd (AFB. 1).¹ In een schenkingsakte uit 1908 legateerde hij aan de gemeente Sint-Gillis het herenhuis dat hij in 1871 had laten bouwen door architect Charles Licot (1843-1903), samen met “alle kunstvoorwerpen, schilderijen, modellen, keramiek, antieke meubelen, waaronder de eetkamerinrichting, gordijnen, wapens, koperwerk en decoratieve voorwerpen”.² Aan deze schenking was een voorwaarde verbonden: het huis moest een gemeentemuseum worden. Het museum zou onderhouden en uitgebreid worden met fondsen die de overleden schenker voor dit doel had nagelaten.

Het museum, gelegen aan de *Gulden Vlieslaan* 114 (nu de Henri Jasparlaan), op een steenworp van de Hallepoort, werd op zondag 3 juni 1917 ingehuldigd en op 7 juli van datzelfde jaar voor

het publiek geopend. Twee decennia lang zorgde de eerste conservator, Léon Storck (1881-1937), voor een krachtig en dynamisch beheer dat jaarlijks zo'n 3.000 bezoekers trok.³ Onder zijn impuls organiseerde het museum groeps- (voor kunstkringen en -groepen) en solotentoonstellingen, met 34 vernissages tussen 12 december 1931 (tentoonstelling van de *Cercle d'art d'Uccle*) en 19 februari 1939 (tentoonstelling van kunstkring *Le Ver qui luit*).

Het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog bracht het culturele en artistieke leven van de gemeentelijke instelling tot stilstand. Op 17 mei 1940 sloot het museum zijn deuren, om pas in 1946 weer open te gaan. Omdat het gebouw steeds duurder werd om te onderhouden, werd het in 1965 verkocht en gesloopt om plaats te maken voor een verzekeringskantoor. De verzamelingen en archieven werden overgebracht naar het gemeentehuis van Sint-Gillis, waar ze verspreid werden over het weelderige decor

1. Voor Léopold Speekaert, zie vooral EYLENBOSCH, A., *Vie quotidienne et peinture en 1900. Hommage à Léopold Speekaert*, Éditions Les Rencontres saint-gilloises, Brussel; persartikelen over zijn artistieke leven en zijn museum (*Archives van het Speekaertmuseum*, dossier BE-A3007, nr. 19); de aantekeningen over zijn werken geschreven door C. EKONOMIDES (*Association du Patrimoine Artistique*) op de site collections.heritage.brussels (2021).

2. Een kopie van de schenkingsakte uit 1908 (met een inventaris van de werken) opgesteld door het notarisbureau van Paul Lepage is terug te vinden in: Gemeentearchieven van Sint-Gillis, *Archives van het Speekaertmuseum*, BE-A3007, nr. 4.

AFB. 2
Het KIK-inventarisatieteam aan het werk op de eretrap van het gemeentehuis van Sint-Gillis in 2020 (foto auteur).

van de kantoren, kabinetten en gangen. Sommige werden opgeslagen op de zolder, waar ze bijna een halve eeuw sluimerden voordat ze in 2019 werden herontdekt bij het opmaken van de inventaris van de gemeentelijke collecties.

DE BIJDRAGE VAN DE INVENTARIS

In 2019 kreeg het KIK-IRPA van urban.brussels de opdracht om de verzamelingen van het gemeentehuis van Sint-Gillis te inventariseren. Het gebouw herbergt een opmerkelijke collectie kunstwerken die het artistieke, culturele en politieke leven van de gemeente in de 19de en 20ste eeuw illustreren.

Twintig dagen werk ter plaatse (tussen 2019 en 2020) waren nodig om de bijna 700 werken en objecten verspreid over het gebouw te identificeren, inventariseren en fotograferen (AFB. 2). De weg werd daarmee vrijgemaakt voor het identificeren en groeperen van het legaat van

Speekaert. Na een nauwgezet traject waarbij de verschillende beschikbare bronnen geraadpleegd werden (de inventaris in de schenkingsakte van 1908, oude foto's en catalogi, enz.), werden zo goed als alle werken van het inmiddels verdwenen museum gedigitaliseerd en verzameld, waardoor de collectie nu geleidelijk weer tot leven komt.⁴

Uit dit onderzoek bleek dat 62% van de gemeentelijke collecties in de inventaris afkomstig is uit het voormalige Speekaertmuseum. Het gaat voornamelijk om werken van de kunstenaar (177 schilderijen en tekeningen) en zijn vrouw, Mathilde Demanet (110 schilderijen en tekeningen), evenals oude en contemporaine schilderijen (respectievelijk 20 en 50 werken), porselein en aardewerk (70 objecten), drie meubels en een klok. Andere voorwerpen die nog steeds op de gemeentelijke zolders wachten op inventarisatie en een nieuwe plek zouden ook uit het oude museum afkomstig kunnen zijn.

3. Over tijdelijke tentoonstellingen tussen 1917 en 1941, zie: Gemeentearchieven van Sint-Gillis, *Archieven van het Speekaertmuseum*, BE-A3007, nr. 33.

4. De resultaten van dit werk zijn toegankelijk voor een breed publiek via de online databases van het KIK-IRPA (BALaT) en Urban collections.heritage.brussels).

AFB. 3

Léopold Speekaert (1834-1915), *Sociale plagen*.
Alcoholisme, ca. 1878, olieverf op doek, 183 x 118,5 cm.
 Brussel, gemeentehuis van Sint-Gillis, inv. 1373T (H.
 Pigeolet © KIK-IRPA - urban.brussels, cliché X142020.).

BEZOEK AAN EEN MUSEUM UIT DE BELLE ÉPOQUE

Van bij zijn opening in 1917 pakte het museum uit met een korte, beschrijvende maar niet geïllustreerde gids over de collecties⁵ en met een reeks postkaarten, met 68 werken van Speekaert en zes afbeeldingen van de rijkelijk gemeubileerde en versierde interieurs.⁶

Deze unieke documenten, gecombineerd met recente foto's, voeren ons mee naar een burgerlijk huis uit de Belle Époque, waar we uitgenodigd worden voor een virtuele rondleiding door de interieurs en voor een parcours langs de Brusselse schilderkunst tussen 1870 en 1915.

DE GROTE VESTIBULE

Het parcours begint in de 'grote vestibule', waar enkele hoogtepunten van de moderne kunstcollectie worden tentoongesteld. Het geheel weerspiegelt de voorliefde van Speekaert voor naturalistische schilderkunst en zeegezichten. Maar het is vooral een weerspiegeling van de vriendschappen die hij tijdens zijn carrière sloot binnen de artistieke groepen van de Brusselse avant-garde.

We vinden er schilderijen terug van Amédée Bourson (1833-1905), Louis Dubois (1830-1880), Charles Hermans (1839-1924), Félicien Rops (1833-1898) en Tony Voncken (1827-1863), die Speekaert in 1853 leerde kennen toen hij zich inschreef aan het *Atelier libre de Saint-Luc* in Brussel. Net als zij koesterde hij een grote bewondering voor het realistische werk van zijn tijdgenoot Gustave Courbet (1819-1877).

5. *Musée Speekaert*, H. & M. Schaumans, Brussel, 1917.

6. Een album van deze postkaarten is terug te vinden in: Gemeentearchieven van Sint-Gillis, *Archieven van het Speekaertmuseum*, BE-A3007, nr.16. Zes hiervan tonen het interieur van het herenhuis, waaronder de vestibule, het salon, de eetkamer, het atelier van Mathilde Demanet en twee weergaven van het atelier van Léopold Speekaert.

AFB. 4
Léopold Speekaert (1834-1915),
Maagdelijke sneeuw (Rijzende zon,
Lanen), circa 1886, olieverf op doek, 44,5
x 35,5 cm. Brussel, gemeentehuis van
Sint-Gillis, inv. 1204T (H. Pigeolet © KIK-
IRPA - urban.brussels, cliché X135592).

In 1869 exposeert Speekaert op het Salon van Brussel en wordt hij lid van de *Société libre des Beaux-Arts*, waar hij, naast enkele van de hierboven genoemde leden, veel optrekt met Louis Artan (1837-1890), Hippolyte Boulenger (1837-1874), Gustave Goemans (1833-1900), Théodore Hannon (1851-1916), Eugène Smits (1826-1912) en Alfred Verwée (1838-1895), om er maar een paar uit de collectie te noemen.

In 1873 wordt hij lid van de commissie van de *Cercle artistique et littéraire de Bruxelles* en raakt hij bevriend met Victor Fontaine (1837-1884), Périclès Pantazis (1849-1884) en Félicien Rops, van wie hij respectievelijk vier, zeven en twee werken bezit.

DE GALERIJEN

In een driedubbele galerij naast het herenhuis hangen een honderdtal werken (tekeningen,

schilderijen en schetsen) van Speekaert. Het ensemble bevat landschappen, herinneringen aan het oude Brussel, Belgische rivieren, genrescènes en allegorische en mythologische tafereelen. Als geheel illustreren ze de verschillende facetten van een assertieve en innemende, zij het weinig bekende, artistieke persoonlijkheid. In een cyclus van vier grote doeken gewijd aan de 'sociale plagen' (rond 1878), behandelt hij met een adembenemend realisme maar tegelijk met een empathisch oog het kwaad waaraan de armen van de hoofdstad worden blootgesteld, zoals *Alcoholisme* (AFB.3), *Pooierschap*, *Oorlog* en *Tiende* (of *Onwetendheid*).

Deze galerijen bieden een totale onderdompeling in het werk van een productieve kunstenaar die tijdens zijn leven zelden deelnam aan officiële tentoonstellingen. Als habitué van het Brusselse Salon waar hij vanaf 1857 regelmatig tentoonstelde, presenteerde hij een groep werken tijdens de Brusselse retrospectieve tentoonstelling

AFB. 5
Interieur van het salon van het Speekaertmuseum, circa 1915 (© GASG).

AFB. 6
Paar albarelli in majolica met polychroom decor, Venetië of Gubbio (Italië), tweede helft van de 16de eeuw. Brussel, gemeentehuis van Sint-Gillis, inv. 1382P (H. Pigeolet © KIK-IRPA - urban.brussels, cliché X141972).

7. DELEVOY, R., *Les XX, Bruxelles: Catalogue des dix expositions annuelles*, Centre international pour l'étude du XIXe siècle, Brussel, 1981, p. 86.

8. *Exposition d'œuvres d'art, tableaux et dessins, de Léopold Speekaert* (catalogue d'exposition), Imprimerie Gouweloos Frère et sœur, Brussel, 1898.

9. TONGLET, D., *Paar albarelli in majolica met polychroom decor*, 2021, <https://collections.heritage.brussels/nl/objects/66327>.

10. Op oude foto's van het museum is de *Liggende leeuw* te zien op de secretaire in de voorkamer en de *Brullende leeuw* op de piano in het atelier van Mathilde Demanet.

AFB. 7
Pieter Pietersz. Gortenteller, 1567, olieverf op hout, 97,5 x 68 cm.
Brussel, gemeentehuis van Sint-Gillis, inv. 1175T (B. Felgenhauer
© KIK-IRPA - urban.brussels, cliché X135780).

van 1880. Hij nam als gast deel aan de derde tentoonstelling van *Les XX* in 1886, waarmee hij zich aansloot bij de avant-garde.⁷ De schilderijen die hij koos om tentoon te stellen – *Ochtend* (September. Oevers van de Maas), *Middag* (Augustus. Abdij van Villers), *Avond* (April. Hallepoort) of nog *Maagdelijke sneeuw* (*Opkomende Zon. Lanen*) (AFB. 4) – geven blijk van een grote gevoeligheid voor lichteffecten. In 1898 organiseerde Speekaert een overzichtstentoonstelling van zijn werk in zijn galerijen ten voordele van de plaatselijke armen. Ter gelegenheid hiervan publiceerde hij een catalogus met 133 schilderijen en tekeningen⁸, de kern van zijn latere legaat.

DE INTERIEURS

In tegenstelling tot zijn verzameling moderne schilderijen was Speekaerts benadering van de sierkunsten niet avant-gardistisch. Dit is enigszins verrassend, gezien het steeds grotere belang van de kunstambachten in de artistieke kringen waarin hij zich begaf, met name *Les XX*. Ook de interieurinrichting van zijn herenhuis weerspiegelt de eclectische smaak van de 19de eeuw. Een oude foto laat het prachtige salon zien, gedomineerd door een imposante open haard en ingericht met fraaie stukken in de grote Franse en Europese stijlen van de 17de, 18de en 19de eeuw (AFB. 5). De buffetpiano naast het raam geeft een idee van de sfeer die aan het einde van de 19de eeuw in deze salon heerste: in de kamer weerklonken de melodieën van de vrouw des huizes, Mathilde Demanet (1846-?), die bekend stond om haar talent als pianiste. De oude foto's laten ook een deel van de uitgebreide museumcollectie aardewerk en porselein zien. De kwaliteit van deze stukken – waarvan sommige erg zeldzaam zijn – is bijzonder hoog. Dat is bijvoorbeeld het geval met een paar gepolychromeerde albarellen uit de tweede helft van de 16de eeuw (AFB. 6), versierd met delicaat loofwerk en een prachtig familieblazoen. Dit zijn schitterende voorbeelden van de majolica-kunst uit de Italiaanse renaissance.⁹ Tot slot bevindt zich in het interieur een aantal beeldhouwwerken, voornamelijk gipsen modellen en afgietsels, waaronder twee leeuwen – de ene in rust, de andere staand en brullend¹⁰ – van de Brusselse beeldhouwer Antoine-Félix Bouré (1831-1883), lid van de *Société libre des Beaux-Arts* en beroemd om zijn monumentale afbeeldingen van wilde dieren.

Speekaert was een liefhebber van oude kunst en verzamelde schilderijen uit de 16de en 17de eeuw, met een verscheidenheid aan onderwerpen en stijlen, waarvan sommige in de beknopte gids van het museum worden toegeschreven aan grote Vlaamse, Nederlandse of Spaanse meesters zoals Pieter Aertsen (1508-1575) (AFB. 7), Pieter Claesz (1596/7-1661), Gaspard de Crayer (1584-1669), Jacques Jordaens (1593-1678), Francisco de Zurbarán (1598-1664) en Pieter Snyers (1681-1752). Hoewel veel van deze werken kopieën zijn (een gangbare praktijk in de 19de eeuw), heeft een recent onderzoek van de collectie geleid tot de herontdekking van authentieke werken van prestigieuze kunstenaars, waaronder een *Heilige Familie* (circa 1617-1618) van Jacques Jordaens, waarvan eerder werd

AFB. 8
 Interieur van het atelier van Mathilde Demanet op de eerste verdieping van het Speekaertmuseum, circa 1915 (© GASG).

AFB. 9
 Mathilde Demanet (1846-?), *Portret van een dame* (Zelfportret?), circa 1875-1900, olieverf op doek, 44 x 35,5 cm. Brussel, gemeentehuis van Sint-Gillis inv. 1429T (B. Felgenhauer © KIK-IRPA - urban.brussels, cliché X135788).

11. Een artikel in dit nummer van *Erfgoed Brussel* is gewijd aan de herontdekking en restauratie van dit schilderij.

12. Dit is een uitgelezen gelegenheid om de leden van het gemeentebestuur van Sint-Gillis, en in het bijzonder Pierre Dejemeppe, te bedanken voor hun warm onthaal en hun onschatbare bijdrage aan dit project.

AFB. 10
Léopold Speekaert (1834-1915), *De twee boeketten*, circa 1884, olieverf op doek, 136 x 101 cm. Brussel, gemeentehuis van Sint-Gillis, inv. 1359T (B. Felgenhauer © KIK-IRPA - urban.brussels, cliché X135769.). Het model voor dit schilderij is Mathilde Demanet, de vrouw en muze van de schilder.

AFB. 11
Léopold Speekaert (1834-1915), *De eerste pose*, olieverf op doek, 106 x 135 cm. Brussel, gemeentehuis van Sint-Gillis inv. 1502T (H. Pigeolet © KIK-IRPA - urban.brussels, cliché X142011).

gedacht dat het een kopie was van een navolger van de Antwerpse meester.¹¹

Het atelier op de eerste verdieping dompelt bezoekers onder in de picturale wereld van Mathilde Demanet (AFB. 8). Ze was een getalenteerde schilderes, aquarelliste en tekenares en leerlinge van Charles Hermans en Eugène Smits. Ze ontmoette haar toekomstige man in Brusselse avant-gardekringen zoals *Les Hydrophiles* en *La Chrysalide*, waar ze als een van de eerste vrouwen exposeerde. Demanet was een intimistische kunstenares, met een bijzonder talent voor portretten en stillevens. Haar werken zijn naturalistisch van aard. Vanaf 1890 organiseerde ze jaarlijks een tentoonstelling in haar atelier die uitsluitend toegankelijk was voor vrouwelijke schilders. Mathilde, het favoriete model van haar man (AFB. 9 en AFB 10), is afgebeeld op een schilderij getiteld *De eerste pose*, dat het atelier van Speekaert op de tweede verdieping voorstelt (AFB. 11).

De Speekaertcollectie biedt een onschatbaar inzicht in de artistieke praktijken en levensstijl van schilders uit de hogere burgerij. Het echtpaar Speekaert wilde dit belangrijke aspect van het leven in de Belle Époque aan het nageslacht doorgeven door de oprichting van een gemeentemuseum met een sociaal doel, namelijk het ontwikkelen en aanmoedigen van kunst- en openbaar onderwijs voor de inwoners van Sint-Gillis. Met een uitgebreid programma om haar erfgoed te promoten (voortzetting van de inventaris, preventieve conservatie, tijdelijke tentoonstellingen, publicaties en conferenties, online publicaties, enz.) huldigt de gemeente ook vandaag nog dit principe. In dat kader past ook de recente restauratie van twee opmerkelijke schilderijen die tijdens de inventarisatie werden herontdekt: een *Zeezicht* van Pericles Pantazis (gefinancierd door de A.G. *Leventis Foundation*) en de *Heilige Familie* van Jacques Jordaens (gefinancierd door Urban). De werken zijn nu te bewonderen in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België. Zo herrijst het Speekaertmuseum nu meer dan een halve eeuw na zijn verdwijning geleidelijk uit zijn as.¹²

Redactiecomite

Jean-Marc Basyn, Okke Bogaerts, Stéphane Demeter, Paula Dumont, Valerie Orban et Cecilia Paredes.

Coördinatie dossier

Pascale Ingelaere en Murielle Leseqque
Paula Dumont en Cecilia Paredes

Coördinatie iconografie

Julie Coppens en Paula Dumont

Auteurs/ redactionele medewerking

Véronique Baccharini, Anne Carre, Elodie Cugnon, Thierry Claessens, Alice Graas, Ann Degraeve, Livia Depuydt, Sergio De Vincenzo, Eric Flamée, Yves Hannosset, Pascale Ingelaere, François-Xavier Lavenne, Murielle Leseqque, Pierre Loze, François Mairesse, Muriel Muret, Camille Paget, Géraldine Patigny, Constantin Pion, Sophie Rassat, Chiara Tomalino, Delphine Tonglet, Aline Wachtelaer, Marc Xenophontos, Benjamin Zurstrassen

Eindredactie nederlands

Okke Bogaerts, Paula Dumont

Eindredactie frans

Cecilia Paredes

Vertaling

Oneliner
Linguanet

Nalezing

Ann Degraeve, Valerie De Witte, Wim Kenis, Koenraad Raeymaekers, Coralie Smets, Tom Verhofstadt, Ilse Weemaels en de leden van het redactie-comité

Vormgeving en cartografie

Toast Confituur Studio

Lijst met afkortingen

AHM – Archieven Hortamuseum
AML – Archives et Musée de la littérature
DC.UB – Documentatiecentrum urban brussels
GAE – Gemeentelijke archieven Elsene
GAS – Gemeentelijke archieven Schaarbeek
GASG – Gemeentelijke archieven Sint-Gillis
KIK-IRPA – Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium / Institut royal du Patrimoine artistique
KMKG – Museum Kunst & Geschiedenis
KMSKB – Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België
MSB – Museum Stad Brussel - Broodhuis
SAB – Stadsarchief Brussel
SABAM – Vereniging voor auteurs – fotografen

ISSN

2034-5771

Wettelijk Depot

D/2024/6860/007

Alle teksten zijn vertaald uit het Frans.
Cette revue paraît également en Français sous le titre « Bruxelles Patrimoines ».

Ontwerper van de maquette

Polygraph'

Druk

db Group.be

Verspreiding

Cindy De Brandt, Ilse Weemaels.
bpeb@urban.brussels

Bedankingen

Jean Bériaux, Anne Carre, Philippe Charlier, Adrien Dominique, Alice Gérard, Abigaël Gillard, Sarah Herrensens, Isabelle Leroy, Marie-Pierre Mathy, Muriel Muret

Coördinatie publicaties

Cecilia Paredes

Verantwoordelijke uitgever

Sarah Lagrillière, adjunct directeur generaal, urban.brussels (Gewestelijke Overheidsdienst Brussel Stedenbouw en Erfgoed) Kunstberg 10-13, Brussel

De artikelen zijn gepubliceerd onder de verantwoordelijkheid van de auteurs. Alle rechten voor het reproduceren, vertalen of herwerken zijn voorbehouden.

Contact

Urban.brussels - Directie Kennis en Communicatie
Kunstberg 10-13, 1000 Brussel
www.urban.brussels
editions@urban.brussels

Herkomst van de foto's

Mochten er ondanks onze inspanningen om alle reproductierechten te betalen toch nog gerechtigden zijn die niet gecontacteerd werden, dan worden zij verzocht zich kenbaar te maken bij de Directie Cultureel Erfgoed van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Erfgoed Brussel reeds verschenen

001 - November 2011
Terug naar school

002 - Juni 2012
De Hallepoort

003-004 - September 2012
De kunst van het bouwen

005 - December 2012
Hôtel Dewez

Extra nummer 2013
Het erfgoed schrijft onze geschiedenis

006-007 - September 2013
Brussel, m'as-tu vu?

008 - November 2013
Industriële architectuur

009 - December 2013
Parken en tuinen

010 - April 2014
Jean-Baptiste Dewin

011-012 - September 2014
Geschiedenis en herinnering

013 - December 2014
Cultusgebouwen

014 - April 2015
Zoniënwoud

015-016 - September 2015
Ateliers, fabrieken en kantoren

017 - December 2015
Stadsarcheologie

018 - April 2016
De Gemeentehuizen

019-020 - September 2016
Stijlen gerecycleerd

021 - December 2016
Victor Besme

022 - April 2017
Art nouveau

023-024 - September 2017
Natuur in de stad

025 - December 2017
Conservatie op de steigers

026-027 - April 2018
Kunstenaarsateliers

028 - September 2018
Het Erfgoed, dat zijn wij!

Extra nummer - 2018
De restauratie van een uitzonderlijk decor

029 - December 2018
Historische Interieurs

030 - April 2019
Beton

031 - September 2019
Een plaats voor kunst

032 - December 2019
De straat anders bekeken

033 - Lente 2020
Lucht, warmte, licht

034 - Lente 2021
Kleuren en texturen

035 - Lente 2021
Georges Houtstont en de ornamentenkoorts van de Belle Époque

036 - Herfst 2022
Stadsgezichten

037 - Herfst 2024
Objecten en collecties

Alle artikelen kunnen geraadpleegd worden op www.erfgoed.brussels

urban.brussels zet resoluut in op de kennismaatschappij en wil met zijn publiek een moment van introspectie en expertise delen over de stedelijke thema's van vandaag. De pagina's van *Erfgoed Brussel* bieden het stedelijk erfgoed in al zijn diversiteit een forum voor open en pluralistische reflectie.

Het nummer *Objecten en collecties*, geeft een inkijk in de buitengewone rijkdom en diversiteit van het roerend erfgoed, aanwezig in het Brusselse gewest. Tien jaar geleden verwierf het Gewest de bevoegdheid over deze nieuwe materie. Tijd om stil te staan bij de uitdagingen voor het beheer, de conservatie en de waardering van dit bijzonder erfgoed, alsook bij de ambities voor de toekomst.

Sarah Lagrillière,
Adjunct directeur generaal

U

15 €

ISBN 978-2-87584-217-6